

... alebo o tom, ako môže si môže hriešnik vážiť samého seba a pritom nepoprieť svoj hriech a nekíriť Ego.

V 2. kapitole svojej knihy *12 návykov pre život* Jordan B. Peterson hovorí zhruba toto:

Aj Biblia nám prikazuje milovať blížneho ako seba samého. Jung hovorí, že je to skôr rovnica ako príkaz. Problém ale je, že ľudia si samých seba až tak veľmi nevážia. Viac si vážia a viac sa starajú o cudzích ľudí v núdzi – či dokonca o psíčekov a mačičky – pretože v nich vidia nevinných a v zásade dobrých tvorov, ktorí si nezaslúžia trpieť. U seba ale vidia všetko to zlo, hriech, chyby, zlyhania, nedostatky a podobné veci, ktoré ako ľudia máme. Preto sa nepovažujú ani za dobrých ani za nevinných. A preto sa zvyčajne o seba starajú menej či dokonca vôbec. Akoby sa považovali za nehodných nejakej starostlivosti či námahy, ktorú si sami pred sebou akosi nezaslúžia.

Peterson na konci radí zhruba toto: Aspoň trochu si vážte samých seba. A pristupujte k sebe tak, akoby ste pristupovali k niekomu cudziemu, kto potrebuje pomoc. V zásade onú rovnicu z Biblie obracia: Majte sa radi aspoň tak, ako máte radi iných ľudí. Starajte sa o seba aspoň tak, ako by ste sa starali o iného človeka, ktorý by bol v obdobnej situácii.

Pridáva potom ešte jeden veledôležitý postreh: Starat' sa o seba (či o iného) neznamená hľadať pôžitok, ale dobro. Matka sa nepýta, čo je pre jej deti príjemné, ale hlavne čo je pre ne dobré, aj keď je to nepríjemné. Starat' sa o seba takisto znamená nepýtať sa, čo je mi práve príjemné a čo sa mi práve chce, ale čo je pre mňa dobré a čo by som urobil mal. Úplne rovnako, ako by sme sa presne na toto pýtali pri výchove detí, ale hoci aj pri pomoci kolegov i s problémami v práci či alkoholikovi zo susedného bytu.

Kapitola je neskutočne rozvláčna a balansuje na úrovni fantázie *Železného Jána* od Róberta Blya. Peterson veru až po uši zabrdol do teológie... vlastne, *teológia* to nie je, lebo tomu Boh úplne chýba. Tak teda do *mytológie*? Ani to nie, lebo Biblia pri všetkej úcte nie je len mýtom, hoci v sebe prastaré mýty (hlavne Genezis, z ktorej Peterson vychádza) spracováva. Takže do nejakej amatérskej... *Bibliológie*? *Biblošpekulácie*? Každopádne, veľmi obsiahlo, rozvláčne a dosť ťažkopádne obchádza okolo kľúčovej otázky: *Ako to urobiť, aby človek, ktorý si je vedomý všetkého toho zla a temna, ktoré v sebe nosí, mal k sebe úctu a staral sa o seba tak, ako sa patrí?* Pretože, ako sám ukazuje na príkladoch a štatistikách, ak táto sebaúcta chýba, potom človek, ktorý si nectí a neváži samého seba, sa o seba ani veľmi nestará a je si vlastne sám sebe ľahostajný a ukradnutý. Vypuklo to vidieť na sebadeštruktívnom správaní ľudí žijúcich na okraji spoločnosti. A všetky tie ostatné dobré rady a pravidlá sú v takom prípade nanič.

Svet ponúka spôsob, ako to urobiť. Nietzsche so svojou *vôľou k moci* zlo a hriech proste poprie. On, *nadčlovek*, jedinec *panskej rasy* sám seba ustanoví za normu morálky, dobra a zla, sám sebe je pánom i sudcom. Ako vysvetľuje veľkňaz Cirkvi Satanovej Čiech, Jirí Valter, „*Nikomu neublížujem, takže sa nemám za čo hanbiť. A keď niekomu ubližujem, tak vedome a zámerne, takže ma to vôbec nemrzí.*“ Alebo môžem svoje zlé skutky ospravedlniť nutnosťou, „vyšším záujmom“, či dokonca ich spolu so svojimi zlými stránkami poprieť a odignorovať, zakryť skvelými úspechmi a víťazstvami. To je cesta, ktorou sa často vyberú celebrity, *dominantní jedinci*, kraľujúci špičkám spoločenskej *hierarchie dominancie*. Svojim spôsobom je to vlastne podobné tomu prvému spôsobu, hoci namiesto vyhlásenia „zlo je dobrom, lebo som to tak povedal“ skôr používajú stratégiu „Aké zlo? Pozrite sa, koľko dobra a úspechov a víťazstiev som dokázal!“

Čo na to kresťanstvo?

Kresťanstvo v sebe obsahuje jedinečný mix *malosti* a *veľkosti*, *úbohosti* a *bezcnosti* na jednej strane a *nesmiernej hodnoty* a *dôležitosti* na druhej strane, paradoxný mix *viny* a súčasne *úcty*. Paradoxný preto, že tieto protiklady, ktoré sa normálne vylučujú, si nielenže neodporujú, nielenže sa akosi dohromady znášajú, ale v opravdivej *synergii* vytvárajú úplne jedinečnú kvalitu synov a dcér Boha. A to jedine preto, že sú zakotvené vo vzťahnom bode, ktorým je sám Kristus, Boh.

Som malý, biedny, ničotný a úbohý, ale vôbec to nevádi, neupadám do žiadnej depresie ani zúfalstva, pretože táto moja prázdnota a ničotnosť je v Kristovi mojim najväčším tromfom. Vďaka nej som doplna naplnený, preniknutý Kristom – a v Kristovi som zrazu nesmierne, nezmerne *veľký, hodnotný a dôležitý!* Ale táto veľkosť ma nezávďa k pýche, povýšenosti ani ľahostajnosti k iným, pretože ona je darom, čím darom Bože milosti, ktorú ja sám vďačne a veľmi pokorne iba prijímam.

Som hriešnik, biedny hriešnik, plný viny a hriechu. Ale Kristus ma miluje a seba samého vydal za mňa a odpustil mi a dokonca mi daroval Božie synovstvo, dar zbožštenia, dar opravdivej svätosti, nového stvorenia! A znova je tu rovnaká malosť bez zúfalstva a veľkosť bez pýchy a namýšľania si.

Milujem seba a ctím si seba – nie kvôli tomu, čím som, pretože vzhľadom na seba si nič podobné nijakovsky nezaslúžim, iba opovrhnutie. Robím to z lásky a úcty ku Kristovi, ktorý ma miluje a prijíma ma za svojho brata. Ako by som mohol nenávidieť niekoho, koho On miluje? Nevážiť si niekoho, koho si On, môj milovaný Brat, Kráľ, Záchranca a Ženich, váži natoľko, že za neho dal samého Seba a zniesol na sebe všetok jeho hriech a jeho bolesť? A tak z lásky ku Kristovi, ktorý ma miluje, dokážem aj ja milovať sám seba. Nie narcistickou egoistickou *samoláskou*, ale skutočnou zdravou a čistou *láskou*. Z lásky a úcty ku Kristovi, ktorý si ma úplne nezaslúžene váži až na cenu vlastnej Krvi, aj ja s úctou a vážnosťou pristupujem k sebe. Nie preto, že si vážnosť a úctu zaslužím. Som sám v sebe a sám osebe bezmocný, bezcenný, naničhodný ohavný hriešnik. Len kvôli Kristovi a pre Krista pozerám s úctou a rešpektom i sám na seba.

Preto sa o seba starám. Kristus za mnou prišiel – do tej ohavnej hnusnej stoky bolesti a utrpenia, ktorou tento svet je. Vyhladal ma – ako onú príslovečnú ovcu na púšti. Vzal ma na plecía. Trpel za mňa. Zomrel za mňa. Napojil ma svojou Krvou. Nasýtil ma svojim Telom. Naplnil ma svojim Duchom. Keď pre nič iné – tak už len z lásky k nemu, aby toto všetko nevyšlo nazmar, sa o seba *budem starať*. Skutočne a so všetkou vážnosťou. Budem prísny asistentom a pomocníkom i vychovávateľom samého seba. Budem tvrdo a prísne hľadať nie to, čo mi je práve *príjemné* a čo sa mi práve *chce*, ale na to, čo je pre mňa skutočne *dobré!* Čo ma posunie v boji o *nebeskú dominanciu* (porov. úvaha 665) čo najvyššie smerom k dobru, láske a svätosti. Čo najviac umírtvi moje *Ego*, tu ohavnú príťaž, ktorá ma stále drží pri zemi. Kvôli Kristovi nemôžem inak. Aj keby som možno sám na toto všetko niekedy najradšej rezignoval a kašlal na nebo, na spásu, na všetko – kvôli Kristovi to neurobím. Z lásky k nemu nie. Spasím sa, keď už nič iné, tak z úcty, lásky a vďaky i rešpektu voči Bohu Ježišovi Kristovi, jeho láske a Jeho ohromnému dielu.

V kresťanstve je to možné: Vidieť seba takého, aký som a súčasne si vážiť seba a milovať seba – stále takého, aký som! – i starať sa o seba s tou najväčšou starostlivosťou a zodpovednosťou. A to všetko bez toho, aby sme prepadli pýche, či posilňovali svoje Ego na úkor nášho Pravého Ja. V dokonalej harmónii a rovnováhe.